

Н. Б. Отрешко

Латентність

ЛАТЕНТНІСТЬ (від лат. *latentis* – прихований, невидимий) – здатність об’єктів або процесів перебувати в прихованому стані, не проявляючи себе. Л. є міждисциплінар. предметом, оскільки поділ на явне і приховане застосовують в екон., соціол., політол. та ін. соц. і гуманітар. дослідженнях. Латентні (прихов.) функції, на відміну від явних, не заплановані заздалегідь, мають ненавмис. характер. Їхні наслідки усвідомлюють не відразу і не завжди, а часом й зовсім неусвідомлюють у соц. житті. Досить часто на практиці деякі соц. інститути продовжують існувати, хоча вони не тільки не виконують свої функції, але й інколи перешкоджають їм. Найчастіше подібне явище можна спостерігати серед політ. інститутів, у яких латентні функції значно розвинені. На думку Р. Мертон, хоча латентні функції дуже важко розпізнати, саме вони становлять особл. інтерес для соціолога. Якщо соціолог, вивчаючи проблему, обмежує себе дослідж. лише явних функцій, то він перетворюється на реєстратора вже відомих систем поведінки. Його оцінки і аналіз обмежені питанням, поставленим перед ним замовником. Специфіч. інтелектуал. внесок соціолога полягає насамперед у вивченні ненавмис. (до яких належать латентні функції) та очікуваних (серед яких – явні функції) наслідків соц. практики. Часто вивчення латент. функцій призводить дослідників до парадоксал. висновків. Напр., Т. Веблен, досліджуючи латентні функції придбання, накопичення і споживання, у кн. «The Theory of the Leisure Class» («Теорія дозвільного класу», 1899) обґрунтував думку про те, що люди купують коштовні товари не тому, що вони перевершують за якістю більш дешеві, а саме за їхню коштовність, яка має бути символом влади грошей та високого соц. статусу, тобто виробництво предметів споживання, окрім явної утилітар. функції, виконує й латентну – задовольняє потребу споживачів у підвищенні влас. престижу.

Рекомендована література

1. Social Theory Today. Stanford, 1987;
2. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура / Пер. с англ. Москва, 2006.

Бібліографічний опис:

Латентність / Н. Б. Отрешко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53398>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).